

Byla C-632/22**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2022 m. spalio 10 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal Supremo (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. spalio 7 d.

Apeliantė:

AB Volvo

Kita apeliacinio proceso šalis:

Transsaqui S. L.

Pagrindinės bylos dalykas

Sprendimo peržiūrėjimas – „Sukčiavimas“ – Sunkvežimių gamintojų kartelis – Ieškinys dėl žalos, patirtos dėl konkurencijos teisės pažeidimo, atlyginimo – Atsakovas, kurio buveinės vieta yra kitoje valstybėje narėje – Teismo procesinių dokumentų įteikimas atsakovo patirto bendrovės buveinės, esančios ieškovo valstybėje narėje, adresu – Įmonės vientisumas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl išaiškinimo – SESV 267 straipsnis – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 ir 53 straipsniai – Teisė į veiksmingą teisminę gynybą – SESV 101 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

1. Ar šioje nutartyje aprašyto ginčo dėl sunkvežimių gamintojų kartelio aplinkybėmis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis,

aiškinamas atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnį, gali būti aiškinamas taip, kad kai patronuojančiajai bendrovei, kuriai pareikštas ieškinys dėl žalos, padarytos konkurenciją ribojančiais veiksmais, atlyginimo, teismo procesiniai dokumentai turi būti laikomi tinkamai įteiktai, jeigu jie buvo įteikti (arba bandyta juos įteikti) patronuojamosios bendrovės, kurios buveinė yra valstybėje, kurioje vyksta teismo procesas, adresu, o patronuojančioji bendrovė, kurios buveinė yra kitoje valstybėje narėje, neatvyko į teismo procesą ir nagrinėjimas vyko už akių?

2. Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar toks Chartijos 47 straipsnio aiškinimas yra suderinamas su Chartijos 53 straipsniu, atsižvelgiant į Ispanijos Konstitucinio Teismo praktiką dėl teismo procesinių dokumentų įteikimo patronuojančiosioms bendrovėms, kurių buveinė sunkvežimių gamintojų karteliniuose ginčiuose yra kitoje valstybėje narėje?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija.

47 straipsnis. „Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnį laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas“.

52 straipsnio 3 dalis: „Šioje Chartijoje nurodytų teisių, atitinkančių Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritys yra tokia, kaip nustatyta toje Konvencijoje. Ši nuostata nekliaudo Sąjungos teisėje numatyti didesnę apsaugą.“

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo. 101 straipsnis.

2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo. 17 straipsnio 1 dalis.

2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1348/2000.

5 straipsnis. Dokumentų vertimas.

„Perduodančioji agentūra, kuriai paraiškos davėjas pateikia dokumentą perdavimui, informuoja pareiškėją apie tai, kad adresatas gali atsisakyti tokį dokumentą priimti, jeigu jis yra parengtas kita kalba, nei viena iš 8 straipsnyje nurodytų kalbų.

Pareiškėjas padengia visas vertimo išlaidas prieš dokumento perdavimą, nepažeidžiant bet kokio galimo teismo ar kompetentingos institucijos vėliau priimto sprendimo dėl atsakomybės už tokias išlaidas.“

2020 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2020/1784 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas).“
9 straipsnis.

2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo. 45 straipsnio 1 dalies b punktas;

2021 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo C-882/19, EU:C:2021:800, 33–37, 39, 41, 43, 51 ir 52 punktai.

2017 m. kovo 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo, C-354/15, EU:C:2017:157, 72 dalis.

2015 m. rugsėjo 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo C-519/13, EU:C:2015:603, 24, 30–33 ir 43 punktai.

2008 m. gegužės 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo C-14/07, EU:C:2008:264, 64, 76 ir 78 punktai.

2013 m. vasario 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo C-399/11, EU:C:2013:107, 55 ir paskesni punktai.

Europos Žmogaus Teisių Teismo 1997 m. kovo 19 d. sprendimo *Hornsby prieš Graikiją* (EC:ECHR:1997:0319JUD001835791) 40 ir 41 punktai ir 2002 m. vasario 26 d. sprendimo *Del Sol prieš Prancūziją* (EC:ECHR:2002:0226JUD004680099) 21 punktas.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos ir jurisprudencija

Ispanijos Konstitucija.

24 straipsnis

„1. Kiekvienas asmuo, įgyvendindamas savo teises ir teisėtus interesus, turi teisę į teismų suteikiamą veiksmingą gynybą, o atsisakymas suteikti gynybą bet kuriuo atveju yra draudžiamas.

2. Be to, visi asmenys įstatyme nustatytame bendrosios kompetencijos teisme turi teisę į gynybą ir teisę gauti advokato pagalbą, teisę būti informuotiems apie jiems pareikštą kaltinamą, teisę į viešą procesą, kuris nėra nepagrįstai vilkinamas ir per kurį suteikiamos visos garantijos, teisę naudotis tinkamomis įrodinėjimo priemonėmis siekiant apsiginti, teisę neduoti parodymų prieš save, neprisipažinti kaltais ir teisę į nekaltumo prezumpciją.“

Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil (2000 m. sausio 7 d. Įstatymas Nr. 1/2000 dėl civilinio proceso).

155 straipsnis. „Informavimo su šalimis, kurios dar nedalyvauja procese arba kurioms neatstovauja teisinis atstovas, veiksmai. Gyvenamosios vietos adresas.“

„1. Kai šalims neatstovauja teisinis atstovas arba kai sprendžiamas klausimas dėl teismo procesinių dokumentų pirmojo įteikimo ar šaukimo atsakovui, informavimo veiksmai vykdomi išsiunčiant dokumentus į bylos šalių gyvenamąją vietą.

<...>

3. Informavimo tikslais savivaldybės registre arba oficialiai užregistruotas kitais tikslais nurodytas adresas gali būti nurodomas kaip gyvenamosios vietos adresas, taip pat adresas, nurodytas oficialiame registre arba profesinių asociacijų leidiniuose, atitinkamai įmonių ir kitų subjektų arba asmenų, kurie verčiasi profesija, pagal kurią jie turi būti įregistruoti profesinės asociacijos nariais, atveju. Profesinės veiklos vieta ar vieta, kur asmuo vykdo ne atsitiktinį darbą, taip pat tuo tikslu gali būti laikoma nuolatine gyvenamąja vieta.

<...>

Jei ieškinys adresuojamas juridiniam asmeniui, taip pat galima nurodyti bet kurio asmens, kuris yra komercinės įmonės administratorius, vadovas ar įgaliotas asmuo, arba bet kurios asociacijos, įtrauktos į oficialų registrą, valdybos pirmininko, nario ar vadovo gyvenamąją vietą; 510 straipsnio 1 dalies 4 punktas ir 394 straipsnio 2 dalis.“

510 straipsnio 1 dalies 4 punktas.

„Galutinis teismo sprendimas peržiūrimas:

4. Jei jis buvo neteisėtai priimtas šalies naudai dėl kyšininkavimo, smurto ar sukčiavimo.“

Ley 15/2007 de Defensa de la Competencia (2007 m. liepos 3 d. Įstatymas Nr. 15/2007 dėl konkurencijos apsaugos). 71 ir 72 straipsniai. Šiais straipsniais iš esmės perkeliama Direktyvos 2014/104 2 ir 3 straipsniai, susiję su atsakomybe už konkurencijos teisės pažeidimus ir nukentėjusių šalių teise į kompensaciją.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 2018 m. liepos 12 d. bendrovė TRANSSAQUI, S.L. (toliau – TRANSSAQUI) Valensijos komerciniame teisme Nr.1 (Ispanija) pateikė ieškinį Švedijos bendrovei AB VOLVO, prašydama atlyginti žalą, patirtą dėl 2008 m. perkant dvi transporto priemones jai pritaikytos per didelės kainos, nustatytos dėl sunkvežimių gamintojų kartelio, kuris buvo konstatuotas per Europos Komisijos pradėtą pažeidimo procedūrą.
- 2 Kaip ieškinio teisinį pagrindą TRANSSAQUI nurodė Ispanijos Įstatymo dėl konkurencijos apsaugos (Įstatymas Nr. 15/2007) 72 ir 76 straipsnius, 2016 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimą dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byla AT.39824. – Sunkvežimiai), kuriuo, be kita ko, AB VOLVO už konkurencijos teisės pažeidimus skirtos baudos, ir Direktyvą 2014/104/ES. Reikalavimo suma buvo 24 420,69 euro – t. y. permokos vertė.
- 3 Nors AB VOLVO buveinės adresas buvo Švedijoje, 405 08 Geteborge, ieškovė kaip atsakovės adresą procesiniams dokumentams įteikti nurodė atsakovės patronuojamosios bendrovės Ispanijoje adresu VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. (vienintelį akcininką turinti įmonė, ispanų k. – *Sociedad Anónima Unipersonal*), Calle Basauri, 7-9, Madridas (Ispanija).
- 4 Pateikus ieškinį Valensijos komercinių bylų teismui, ieškinio ir kartu su juo pateiktų dokumentų kopijos registruotu laišku buvo išsiųstos adresu VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., calle Basauri, 7-9, Madridas. Tačiau laiškas buvo gražintas su ranka rašyta pastaba, kurioje buvo nurodytas AB VOLVO adresas Švedijoje, todėl Valensijos komercinių bylų teismas surengė posėdį, kad TRANSSAQUI galėtų pateikti argumentus. Pastaroji teigė, kad VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. veiksmai atsisakant priimti teismo procesinius dokumentus, susijusius su AB VOLVO pareikštu ieškiniu buvo ne kas kita, kaip nesąžiningas veiksmas siekiant vilkinti procesą, nes pastaroji valdė 100 proc. pirmosios įmonės kapitalo, todėl šios dvi įmonės sudarė vieną įmonę konkurencijos teisės prasme. 2019 m. gegužės 22 d. sprendimu Valensijos komercinių bylų teismas nurodė atsakovei AB VOLVO įteikti dokumentus jos patronuojamosios bendrovės VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. adresu, laikantis „įmonės vientisumo principo“.
- 5 2019 m. rugsėjo 5 d. per Madrido teismus bandyta įteikti teismo procesinius dokumentus pirmiau nurodytu adresu, tačiau advokatas, prisistatęs „VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. teisiniu atstovu“, atsisakė juos priimti, nurodydamas, kad teismo procesiniai dokumentai turėtų būti įteikti AB VOLVO adresu Švedijoje. 2019 m. spalio 30 d. Madrido teismai antrą kartą tuo pačiu patronuojamosios bendrovės Madride adresu, Calle Basauri, 7-9, bandė įteikti teismo procesinius dokumentus, kuriuos priėmė asmuo, prisistatęs teisės departamento darbuotoju.

- 6 Kadangi Valensijos komercinis teismas nusprendė, kad teismo procesiniai dokumentai buvo tinkamai įteikti, o atsakovas AB VOLVO per nustatytą terminą neatvyko į bylos nagrinėjimą, jis buvo pripažintas neatvykusių į teismo posėdį ir bylos nagrinėjimas buvo tęsiamas. Atitinkamą sprendimą bandyta įteikti AB VOLVO jos patrunuojamosios bendrovės VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. adresu, tačiau pastaroji vėl atsisakė priimti pranešimą, nes tai nebuvo teisingas buveinės adresas. 2020 m. vasario 26 d. Valensijos komercinių bylų teismas priėmė sprendimą, kuriuo, patenkinęs TRANSSAQUI ieškinį, priteisė iš AB VOLVO jai sumokėti 24 420,69 EUR kompensaciją su teisės aktuose nustatytais palūkanomis ir bylinėjimosi išlaidas.
- 7 Valensijos komercinių bylų teismas apie minėtą sprendimą AB VOLVO pranešė registruotu laišku patrunuojamosios bendrovės adresu Madride, Calle Basauri, 7-9, kurį 2020 m. kovo 10 d. gavo ten buvęs ir gavimo patvirtinimą pasirašęs asmuo. Vėliau, įsiteisėjus sprendimui ir TRANSSAQUI prašymu, buvo atliktas bylinėjimosi išlaidų įvertinimas, į kurį visų pirma buvo įtrauktos išlaidos advokato ir teisinio atstovo paslaugoms apmokėti, taip pat išlaidos už kartu su ieškiniu pateiktą eksperto ataskaitą. Teismas jį įteikė AB VOLVO minėtu adresu Madride, kad ji galėtų pateikti pastabas, ir buvo pasirašytas pranešimo gavimo patvirtinimas. Atsižvelgdamas į tai, kad atsakovė per nustatytą terminą negincijo išlaidų, teismas patvirtino 8 310,64 EUR sumą ir apie savo sprendimą pranešė AB VOLVO registruotu laišku, išsiųstu minėtu patrunuojamosios bendrovės adresu Madride; atitinkamas gavimo patvirtinimas buvo pasirašytas. TRANSSAQUI prašymu teismo sprendimas pradėtas vykdyti priimant teismo sprendimus pateikti AB VOLVO reikalavimą sumokėti iš jos lėšų, kurie 2021 m. kovo 17 d. buvo įteikti patrunuojamosios bendrovės VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. adresu Calle Basauri, 7-9, Madridas.
- 8 Paskesniuose Valensijos komerciniam teismui siųstuose raštuose, atsakydama į kiekvieną bandymą pranešti apie teismo sprendimą, VOLVO GROUP ESPAÑA S.A.U. paaiškino priežastis, dėl kurių atsisakė priimti AB VOLVO adresuotus teismo procesinius dokumentus ir pranešimus, nes pastarosios buveinė buvo Švedijoje. Tiksliau ji teigė, kad, pirma, nors VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U., ir AB VOLVO priklauso tai pačiai įmonių grupei, abi turi skirtingą juridinio asmens statusą, o pirmoji įmonė nevadovauja antrajai ir neturi teisės priimti teismo procesinių dokumentų antrosios įmonės vardu; antra, pagal Ispanijos proceso taisyklės atsakovui teismo procesiniai dokumentai turi būti įteikiami jo registruotoje buveinėje, o Ispanijos teismai, nagrinėdami ginčus dėl sunkvežimių gamintojų kartelio, nusprendė, kad teismo procesiniai dokumentai turi būti įteikti atsakove esančios patrunuojančiosios bendrovės registruotoje buveinėje kitoje valstybėje narėje, o ne patrunuojamosios bendrovės registruotoje buveinėje Ispanijoje, nepaisant įmonių ryšių; trečia, tais atvejais, kai atsakove esančios bendrovės buveinė yra kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, teismo procesiniai dokumentai turi būti įteikiami pagal Reglamentą (EB) Nr. 1393/2007, ir, ketvirta, ieškovas negali apeiti procesinių dokumentų įteikimą reglamentuojančių taisyklių, kreipdamasis į atsakovą alternatyviais ir nesusijusiais adresais, nes priešingu atveju tai yra pagrindas peržiūrėti priimtą sprendimą pagal

Civilinio proceso kodekso 510 straipsnio 1 dalies 4 punktą arba dėl to gali būti priimtas sprendimas už akių, kuris gali būti nepripažįstamas kitoje valstybėje narėje pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 45 straipsnio 1 dalies b punktą.

- 9 2021 m. birželio 15 d. AB VOLVO kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą, prašydama peržiūrėti Valensijos komercinio teismo galutinį sprendimą, priimtą atsakovei nedalyvaujant, kuriuo ji įpareigota atlyginti žalą TRANSSAQUI dėl konkurencijos teisės pažeidimo. Ji teigė, kad prašymą pateikė per įstatymo nustatytą trijų mėnesių laikotarpį nuo tos dienos, kai sužinojo apie peržiūros pagrindą, nes apie apkaltinamąjį nuosprendį „netiesiogiai sužinojo“ tuo metu, kai 2021 m. kovo 17 d. jos patronuojamosios bendrovės adresu Ispanijoje buvo įteikti vykdomieji raštai dėl nuosprendžio vykdymo.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 10 Prašyme peržiūrėti sprendimą AB VOLVO nurodo „sukčiavimą“, kaip apibrėžta Civilinio proceso kodekso 510 straipsnio 1 dalies 4 punkte, pagal kurį „galutinis sprendimas gali būti peržiūrėtas, <...> jei jis buvo nepagrįstai priimtas dėl <...> sukčiavimo“. Tokie veiksmai apima tai, kad teismui buvo nurodytas ne AB VOLVO adresas Švedijoje, o patronuojamosios bendrovės Ispanijoje adresas, todėl atsakovė buvo nuteista už akių ir negalėjo gintis byloje. Be to, AB VOLVO teigia, kad net jei būtų galima teigti, jog teismo procesinių dokumentų įteikimas patronuojančiajai bendrovei patronuojamosios bendrovės buveinės adresu valstybėje narėje, kurioje nagrinėjamas ginčas, atitinka Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio reikalavimus, reikia pripažinti, kad valstybės narės teisinė sistema numato aukštesnį pagrindinės teisės apsaugos lygį nei tas, kuris kyla iš Chartijos. Todėl, AB VOLVO teigimu, šiuo atveju turi būti laikomasi Ispanijos Konstitucinio Teismo nustatyto veiksmingos teisminės gynybos standarto, kuris yra griežtesnis už Chartijoje nustatytą minimalų standartą, susijusį su teismo procesinių dokumentų įteikimu patronuojančiajai bendrovei, kad ši galėtų pateikti atsiliepimą į ieškinį. Pagal Chartijos 53 straipsnį „jokia šios Chartijos nuostata negali būti aiškinama kaip ribojanti ar kitaip varžanti žmogaus teises ir pagrindines laisves, kurias atitinkamoje taikymo srityje pripažįsta <...> valstybių narių konstitucijos.“
- 11 Savo ruožtu TRANSSAQUI tvirtina, kad AB VOLVO laikosi piktavališkos procesinės strategijos, kuria siekiama vilkinti bylos nagrinėjimą, nes mažosios ir vidutinės įmonės pareiškė daug ieškinių dėl sunkvežimių gamintojų kartelio. TRANSSAQUI nuomone, atsakove esanti patronuojančioji bendrovė ir jos patronuojamoji bendrovė Ispanijoje konkurencijos teisės prasme turi būti laikomos viena įmone, net jei jos turi atskirą juridinio asmens statusą. Ji taip pat nurodo, kad, skirtingai nuo ankstesnių bandymų įteikti teismo pranešimus, kurie buvo atliekami siekiant proceso ekonomiškumo, AB VOLVO pripažino vykdymo stadijoje gavusi pranešimą apie jos nenaudai priimtą sprendimą, nors šis pranešimas buvo pateiktas VOLVO GROUP ESPAÑA, S.A.U. adresu. Be to, TRANSSAQUI tvirtina, kad jei ji būtų turėjusi apmokėti vertimo išlaidas, kaip

reikalaujama pagal Reglamentą (EB) Nr. 1393/2007, ji nebūtų galėjusi pareikšti ieškinio dėl žalos, kurią patyrė dėl sunkvežimių gamintojų kartelio veiksmų, atlyginimo, nes ji yra maža krovinių vežimo kelių transportu įmonė, kurią paveikė ekonominė krizė.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 12 Paskelbus 2016 m. liepos 19 d. Europos Komisijos sprendimą (byla AT. 39824. Sunkvežimiai), Ispanijoje sunkvežimių gamintojų kartelio paveiktų transporto priemonių pirkėjai pareiškė tūkstančius ieškinių dėl žalos atlyginimo. Vien 2021 m. buvo priimta daugiau kaip 2 000 pirmosios instancijos teismo sprendimų ir daugiau kaip 500 apeliacinės instancijos teismo sprendimų. 2022 m. liepos 15 d. Aukščiausiasis Teismas užregistravo 753 šioje srityje pateiktus apeliacinius skundus. Ieškinius beveik visais atvejais pareiškė mažosios arba vidutinės įmonės, kurios kartelio veikimo laikotarpiu įsigijo labai nedaug sunkvežimių ar vos vieną sunkvežimį. Bendrovės, kurioms Europos Komisija skyrė baudas (patronuojančiosios bendrovės) ir iš kurių nė viena neturi registruotos buveinės Ispanijoje, pasamdė didžiąsias Ispanijos advokatų kontorą, kad šios imtųsi jas ginti.
- 13 Atsižvelgiant į tai, kad daugumoje bylų ieškinio suma nėra didelė, išlaidos, susijusios su prašymo ir, jei reikia, prie jo pridėtų dokumentų vertimu (kaip nustatyta Reglamentuose (EB) Nr. 1393/2007 ir (ES) 2020/1784, kai kalbama apie atsakovus, kurių buveinė yra kitose valstybėse narėse), visų pirma ekspertų ataskaitų vertimu, gali būti proporcingai labai didelės. Būtent siekdami išvengti tokių išlaidų ir dėl būtino tarptautinio teismo bendradarbiavimo atsirandančio vėlavimo, ieškovo tokiose ginčuose dažnai prašo įteikti teismo procesinius dokumentus patronuojamosios bendrovės buveinės vietoje Ispanijoje, nors atsakove esančios patronuojančiosios bendrovės, kuriai Europos Komisija skyrė baudas, buveinė yra kitoje valstybėje narėje.
- 14 Iki šiol nagrinėtuose ginčuose Ispanijos teismų atsakymai buvo nevienodi. Kai kurie teismai atmetė prašymą įteikti teismo procesinius dokumentus patronuojamosios bendrovės buveinės vietoje Ispanijoje motyvuodami tuo, kad jie turėtų būti įteikiami atsakove esančios patronuojančiosios bendrovės buveinės vietoje. Kitais atvejais ieškovo prašymas buvo patenkintas ir teismo procesinius dokumentus bandyta įteikti patronuojamosios bendrovės buveinės adresu Ispanijoje, motyvuojant tuo, kad atsakove esanti patronuojančioji bendrovė per savo teisininkus bet kuriuo atveju sužinos apie pradėtą teismo procesą.
- 15 Atsakovėmis esančių patronuojančiųjų bendrovių patronuojamosios bendrovės Ispanijoje dažniausiai atsisakė priimti teismo procesinius dokumentus jų buveinės vietoje, teigdamos, kad, nors pagal konkurencijos teisę jos sudaro vieną įmonę, jos yra atskiri nuo patronuojančiosios bendrovės juridiniai asmenys ir joms nesuteikta teisė priimti teismo procesinius dokumentus. Netgi bandymai įteikti teismo

procesinius dokumentus atsakovės patronuojančiajai bendrovei Ispanijoje per jos advokatą kitose tokio paties pobūdžio bylose buvo nesėkmingi.

- 16 Kalbant apie atsakove esančią patronuojančiąją bendrovę, jei būtų nagrinėjęs teismas nusprendė, kad teismo procesiniai dokumentai patronuojamosios bendrovės buveinės vietoje Ispanijoje buvo įteikti tinkamai arba teisėtai bandyta juos įteikti ir atsisakyta juos priimti, pasibaigus teismo procesui atsakove esanti patronuojančioji bendrovė dažnai pripažįsta, kad žinojo apie sprendimą už akių, ir pateikia tam tikros formos apeliacinį skundą, siekdama panaikinti visą procesą, t. y. Aukščiausiajam Teismui pateikia apeliacinį skundą dėl sprendimo už akių peržiūrėjimo dėl sukčiavimo arba Konstituciniam Teismui pateikia skundą dėl teisių ir pagrindinių laisvių pažeidimo.
- 17 Iki šiol Konstitucinis Teismas, nagrinėdamas jam pateiktus skundus dėl teisių ir pagrindinių laisvių pažeidimo, priėmė patronuojančiajai bendrovei palankų sprendimą. Taigi 2021 m. spalio 25 d. sprendime 179/2021, ES:TC:2021:179, ir 2022 m. liepos 11 d. sprendime 91/2022, ES:TC:2022:91, jis pripažino, kad *Iveco, S.p.A.* teisė į veiksmingą teisminę gynybą buvo pažeista, nes jai, kaip atsakovei, teismo procesiniai dokumentai nebuvo įteikti jos registruotos buveinės adresu Italijoje, o bandyta juos įteikti Ispanijoje, jos patronuojamosios bendrovės arba jos atstovo Ispanijos teismuose buveinės adresu.
- 18 Teisingumo Teismas savo jurisprudencijoje, visų pirma 2021 m. spalio 6 d. sprendime byloje C-882/19, pabrėžė SESV 101 straipsnio veiksmingumo svarbą (žr. 34–37 punktus), taip pat sąvokų „įmonė“ ir „elgesio rinkoje vientisumas“ svarbą taikant konkurencijos teisę įmonių grupėms (žr. 39, 41 ir 43 punktus). Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad asmuo, nukentėjęs dėl grupės patronuojančiajai bendrovei priskirtinų neteisėtų veiksmų, tam tikromis aplinkybėmis gali reikalauti atsakomybės iš patronuojamosios bendrovės (žr. 51 ir 52 punktus), t. y. kai abi bendrovės sudaro ekonominę vienetą.
- 19 Be to, sprendime byloje C-354/15 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ar komercinėse bylose įteikimo sistemos kitose valstybėse narėse išaiškinimo, Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į Chartijos 47 straipsnį, nurodė, kad Reglamentu Nr. 1393/2007 siekiama užtikrinti, kad „kiekvienam konkrečiam atveju būtų tinkamai suderinti ieškovo ir atsakovo (dokumento adresato) interesai derinant veiksmingo ir greito procesinių dokumentų perdavimo tikslus su reikalavimu užtikrinti tinkamą šių dokumentų adresatų teisę į gynybą, be kita ko, kartu užtikrinant, kad šie dokumentai iš tikrųjų ir veiksmingai būtų įteikti“ (72 punktas).
- 20 Panašiai Teisingumo Teismas sprendime byloje C-519/13 nusprendė, kad Reglamentu Nr. 1393/2007 iškelto tikslo „pagerinti ir paspartinti teismines procedūras ir užtikrinti gerą teisingumo administravimą“ negalima siekti „kaip nors susilpninant dokumentų adresatų teisę į gynybą, kylančią iš Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje ir <...> Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio

1 dalyje įtvirtintos teisės į teisingą bylos nagrinėjimą“, todėl nacionaliniai teismai „kiekvienam atveju turi užtikrinti, kad suinteresuotųjų šalių atitinkamos teisės būtų lygiavertiškai apsaugotos, suderindamas pareiškėjo interesus, kad įteikimas būtų veiksmingas ir greitas, ir dokumento adresato interesus, kad būtų veiksmingai užtikrinta jo teisė į gynybą“ (24, 30–33 ir 43 punktai).

- 21 Galiausiai Teisingumo Teismas sprendime byloje C-399/11 pasisakė dėl galimybės, ar „valstybei narei apskritai leidžiama taikyti jos konstitucijoje garantuojamų pagrindinių teisių standartą, kai jis aukštesnis nei numatytasis chartijoje, ir remiantis juo prireikus netaikyti Sąjungos teisės nuostatų“.
- 22 Europos Žmogaus Teisių Teismas, aiškindamas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnį, kurį atitinka Chartijos 47 straipsnis, nusprendė, kad veiksminga teisė kreiptis į teismą negali apsiriboti tik „teorine ar įsivaizduojama“ galimybe kreiptis į teismą. Žr. 1997 m. kovo 19 d. sprendimo *Hornsby prieš Graikiją* (EC:ECHR:1997:0319JUD001835791) 40 ir 41 punktus ir 2002 m. vasario 26 d. sprendimo *Del Sol prieš Prancūziją* (EC:ECHR:2002:0226JUD004680099) 21 punktą.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas abejoja, ar Chartijos 47 straipsnis kartu su SESV 101 straipsniu gali būti aiškinamas taip, kad atsakove esančiai patronuojančiajai bendrovei galima teisėtai įteikti teismo procesinius dokumentus patronuojamosios bendrovės adresu Ispanijoje, jei pripažįstama, kad egzistuoja viena įmonė konkurencijos teisės prasme. Viena vertus, atsižvelgiant į reikalavimą išversti ieškinį ir išsamius patvirtinamuosius dokumentus į kitą kalbą, su tuo susijusias išlaidas ir vėlavimą dėl būtino tarptautinio teismo bendradarbiavimo, gali būti apsunkinta veiksminga teisminė nuo sunkvežimių gamintojų kartelio nukentėjusių asmenų apsauga, nes ji jiems yra pernelyg sudėtinga, ir gali būti sumenkintas SESV 101 straipsnio veiksmingumas. Kita vertus, atsižvelgiant į bylinėjimosi išlaidų paskirstymo mechanizmą tokio pobūdžio bylose dėl reikalavimų atlyginti žalą, nėra užtikrinta, kad ieškovas visada atgaus patirtas bylinėjimosi išlaidas, nes gali atsitikti taip, kad jo reikalavimai nebus patenkinti visa apimtimi ir dėl to išlaidos nebus priteistos. Iš tiesų Direktyvos 2014/104 17 straipsnio 1 dalyje numatyta apytikslė patirtos žalos sąmata (šiuo klausimu žr. Teisingumo Teisme nagrinėjamą prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje C-312/21).
- 24 Taip pat reikėtų pažymėti, kad teismo procesinių dokumentų įteikimas patronuojančiosioms bendrovėms kitoje valstybėje narėje esančiu buveinės adresu nebūtinai turi suteikti joms kokios nors naudos. Iš tiesų tam tikra prasme dėl su kalba susijusių aplinkybių ir dokumentų tvarkymo jie gali gauti geriau organizuotą gynybą per Ispanijoje, kur yra patronuojamosios bendrovės buveinė, įsteigtas advokatų kontorą. Todėl kalbama apie pusiausvyrą tarp ieškovo ir atsakovo teisės į veiksmingą teisminę gynybą, atsižvelgiant į faktinį susijusių procesinių veiksmų naudingumą abiem šalims. Be to, kadangi Teisingumo Teismo praktikoje nustatyta, kad asmuo, nukentėjęs nuo konkurencijos teisės pažeidimo, gali pareikšti ieškinį patronuojamajai bendrovei ir kad pastarajai gali būti skirta

sankcija už patronuojančiosios bendrovės neteisėtus veiksmus, jei nėra ginčijamas įmonės vientisumo faktas, atrodo logiška, kad patronuojamajai bendrovei gali būti įteikiami teismo procesiniai dokumentai ir dokumentai teisiniame procese, pradėtame tiesiogiai prieš patronuojančiąją bendrovę.

- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla abejonių dėl Chartijos 53 straipsnio aiškinimo, kai reikia pasverti veiksmingą patronuojančiosios bendrovės, šiuo atveju AB VOLVO, teisminę apsaugą ir dėl sunkvežimių gamintojų kartelio veiksmų nukentėjusiosios šalies veiksmingą teisminę apsaugą, taip pat pasiekti, kad SESV 101 straipsnis būtų veiksmingas. Galimas skirtingas Sąjungos teisės aiškinimas pateikiamas ne tik Ispanijos teismuose, bet jis gali turėti įtakos ir kitų valstybių narių teismams, o prašymai vykdyti užsienio teismų sprendimus, kurie buvo priimti atsakovui už akių, nes jo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje nebuvo įteikti teismo procesiniai dokumentai, tam tikrais atvejais gali būti pagrindas atsisakyti vykdyti sprendimą pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012 45 straipsnio 1 dalies b punktą. Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patenkintų AB VOLVO prašymą dėl peržiūros, sprendimas jos nenaudai būtų panaikintas ir procesas turėtų būti pradėtas iš naujo, o tai reiškia, kad prašymas ir papildomi dokumentai turėtų būti išversti į atsakovo kalbą ir išsiųsti į atsakovo buveinės valstybę narę.

DARBINIS VEIKIMAS